

Онц даалгъвр

Сэн-Белгин Хаср

„Эгл улс“ гидг повестин хойрдгч бблг

Столни дбр дäänä хувцта бндр хар кун сууна. Толгъаднь збвэр буурл орсн медätä кун. Ахрар тевкрлсн. йорш кедж хääчлсн уснь босн зогсна. Туунä буурлын сäätр йилгърдж медгдхш. Манънан тал дунднь кбмсг хооридагъяр зула күртл одсн киизнь татасн шавнь газагъяс ордж ирсн кун болгнд тодрха үзгднä. Манънан хурнäsнь эвклдсär шинджлхлä, эн кун икär уха тунгъадж суухнь лавтрха медгднä.

Танкин бригадарн „Сäәнцг“ дäйдж авх даалгъвр äärmин штаб, Кирчман полковникд заква. Тер даалгъвр куцäлгън бшätн бääh газрт бүкл зун тäвн километр ивтлдж, танкин цергär дäврлгън болдж гарна. Ääдрхнä хаалгъяр түрүлд „Хулхт“ гидг станц харгъна, даруны „Сäәнцг“, дакад цааранднь Элст тал „Утт“. Тедниг бшätн эзлсн, тенд дäänä күчтä церг агссн бäänä. Ошätн дббмгä газрнь ганцхн „Сäәнцг“ ардан „Уттар“ тулг кесн, бмиän „Хулхтин“ дäänä күчтä цергär омг авсн дäврдж йовна. Эн хамгиг меддж авад, штаб тним даалгъвр полковникд харадан заклж бäähш. Ошätн Ääдрхиг дäврдж авхар белдджәнä, түүнä күчн-чидлинъ салвлх кергтä. Урднь полковник ним даалгъвр кесг сээдж авла, түүг лавта күцäлä. Эн даалгъвр ик зовлнгъта, онц даалгъвр болна, болв түүг эрк биш күцäх йоста, дакад диг-болзгтнь күцäх збвтä. Кемр йовгъяр, гетүл кедж илгäсн разведк болв чигн делгү бäясн фронт ивтлдж гархд ик күнд юми. Тингхлä, эн танксар дäврлгъ келгън, хаалгъдан харгъсн үүрмг цергиг дäврүлдä балвлх кергтä, бүкл күчтä церглән чирäцлж дäйлдлгө, эргäд гарх болна. Дакад нег ик зовлнгънь хальмг теегär газр медх нег чигн кун эн бригадт уга: газрч, бäärн газрин кун кергтä. Түүг, тним күүг, кенär дамджулдж хамагъяс олдж авхмб?.. Минь ним уутърмджта цагла, цергä ишкдлär цев-цөрвдж алхмнад, Санчр ордж ирв, дäänä йосар медүлв:

—Лейтенант Очиров, тана медлд ирв!

—Сән, суутн... Уг сүүлднь бвгиг үгдән орулад авад орквт?

—Тним, үр полковник. Овгн збвт багтв.

—Сән, сән. Олзätä бвгн, кббрк.

—Олзätä, олзätä!—гидж уг дахлцулдж Санчр келсн үгинь лавтдж, збвтнь багтв.

—„Сäәнцг“ гидг газр меддг, тун тал одлг туслнь чик хаалгъ медх кун манд кергтä болджана.

—Тним кун олдхмн, үр полковник, тер кун—бив. Зугар туслнь чик хаалгъяр биш. Хаалгъ эрглгътä болхмн. Тер юнъгад гихлä, „Хулхт“ деер бшätнä церг бäänä.

—Тер тоотинь меднävдн. Маниг туслнь „Хулхтин“ султхтха гигäд илгäджәнä, тер тблäd, тбгäлдж лавад „Сäәнцг“ деер батрдж авад, хärү эргдж дäйллх збвтävдн. Түүнä арднь гол күчн мана дäврдж йовх äärmин түрүнд ирсн церглä негдүлх збвтävдн. Тегäд дäйснг ардаснь туугъад, бмиäsнь дäврäl, хойр үзгäснь шахдж хавчад, негл ганърсн анъгуд метär сүрдäхмн, тедн толгъагъан геегъäd, мана тäвсн ямр чигн урх-хавхг эврән ирдж тордгар кехмн. Тер хамг медлнү, үр лейтенант?

—Тодрха медлнä, үр полковник!

—Кемр тодрха болхла, эврä ухагъан медүл, эн мана танк дäврлгънä зура лавлдж кей—гидж полковник келв.

—Збвшärtн!—болад ормасн бсрдж босад, полковникн бми делгätä бäясн карт тал ббрлäd ирв. Тер картиг эн хойр сäätр медх учрта: полковник энүг дäänä гүн медрлärн медхмн, лейтенант терүг газр-ус медлгъärн, дора бääh йовллар түүнд немр бгхмн. Санчр тер хамгиг сонъсад-сурад, медäд авчклз, эврä улсларн, урднь хамдан йовсн дäächрлärн харгъла. Äлк нег йовдлгиг тодлдж авла. Кесгтän, эдн хоюрн сууцхав. Теегär бääh толгъа-кецсиг, саласартгудиг тодрха кевär темдгдж авцхав. Дäврлгъни хаалгъни зура чикär кегдв. Эн танкин колонна бми йовдж, хаалгъчнь болдж лейтенант Очиров чадхмн. Керг-төр цуг дуусгдв. Санчр үкс бсрäd босв, барун гаран цохдан наагъад келв:

—Гархд иш бгтн!

—Гем уга, йовтн. Одгä зуур султ үр лейтенант, хärtн... Эн лейтенантин цев-цев ишкдлнь үүдн күрч чилäд уга бäйтл, телефо джинънүлсн дун сонъсгдв. Тер дууг сонъссан эс медүлхär, нам сонъсл уга бäясн йилгъдж медүлл уга,—үкс адгъмта гарад йовад одв...

—Тана бригад танкар дäврлгъ келгънä туск йовдлин цäйлгъвр сонъсхтн,—гидж äärmин команлуоцийн телефогъяр келв.

—Цуг белн, үр генерал!—гидж полковник ценъндж сонъсхв.—Кезä эн йовдл эклхиг закнат?

—Лавта, цуг белний?

—Лавта белн, үр генерал!

—Тенд ягълж күрх уха-тавт?

—Колонна бми лейтенант Очиров йовхмн. Эврä бийнь хальмг кун, эн газрин хаалгъниг сäәнär меднä.

—Сән, болна. Штаб тал иртн, кезä эклхän күүнлдж шииднй. Хама харгъцхан үгцлж диглнй.

—Сонъсджанав!—гичкн, полковник үкс адгъад гарв.